

NAGUIB MAHFUZ

EL CARRERÓ
DELS
MIRACLES

Molts vestigis posen de manifest que el carrer Midaq és una joia que el temps ha fet malbé i que, en una altra època, va resplendir com una estrella fugaç en la història del Caire. Quin Caire vull dir? El dels fatimites, el dels mamelucs o el dels sultans? Només Déu i els arqueòlegs podrien respondre aquesta pregunta però, en qualsevol cas, el carreró és, sens dubte, una relíquia preciosa. Que no podria ser d'una altra forma, ho demostra l'empedrat que porta, directament, a l'històric carrer de Sanadiqija. Allà hi ha, a més, el café de Kirxa, ben conegut per les seues parets plenes d'arabescos que ara són pura ruïna; unes parets que emanen una sentor molt forta d'antigues medicines, les aromes de les espècies i de les herbes medicinals del present i del futur...

Tot i que el carrer Midaq, el carreró de la Maça, viu completament al marge de l'activitat que l'envolta, té una vida pròpia i una personalitat peculiar. Les seues arrels connecten, fonamentalment, amb la vida més intensa però, al mateix temps, el carrer conserva molts secrets d'un món que ja ha acabat.

Quan el sol s'amaga, un vel d'ombres comença a cobrir la ciutat però, al carreró, la foscor és més intensa perquè les ombres s'amaguen entre tres parets i l'única claror prové del carrer de Sanadiqija. A una mà hi ha una botiga, un café i un forn i, a l'altra, un gran basar i una barberia. El carreró s'acaba de sobte, com es va acabar la seua antiga glòria, tallat per les façanes de dos edificis de tres pisos.

Quan els sorolls característics del dia van apagant-se, comencen a sentir-se els sospirs i les veus de la nit, ara una, després l'altra.

—Bona nit a tots.

–Passeu avant, que ja és hora de fer una miqueta de tertúlia.

–Desperte, oncle Kamil, i tanque ja la botiga!

–Canvia l'aigua del narguil, Sanqar!

–Apaga el foc, Jaada!

–Aquest haixix m'arrapa els pulmons...

–Si fa ja cinc anys que patim bombardejós i talls de corrent elèctric és per culpa dels nostres pecats.

Però dos establiments, la botiga de l'oncle Kamil, a la dreta, i la barberia, a l'esquerra, encara estaven oberts després d'amagar-se del tot el sol. L'oncle Kamil tenia el costum, que ja s'havia convertit en un dret, de traure una cadira a la porta de la botiga i posar-s'hi a dormir amb un matamosques damunt la panxa. I allà s'hi estava fins que el cridava algun client o el despertava Abbas el barber amb alguna de les seues bromes. Era un bon tros d'home, amb dues cames com dos troncs i un cul enorme i redó com la volta d'una mesquita que, quan seia, vessava pels dos costats de la cadira. Tenia una panxa com un bocoi i dos pits grossos i prominents però no se li veia el coll; encaixada entre els dos muscles, lluïa la cara redona, tan inflada i tan roja de sang que, quan respirava, no se li veien les arrugues. Era com una esfera on a penes s'hi veia una línia i, per tant, semblava que no tenia ulls ni nas. El cap que rematava aquell cos era menut, calb i amb la pell roja i pàl·lida al mateix temps. Panteixava contínuament com si acabara de córrer molt i a penes podia acabar de vendre un dolç sense sentir-se novament derrotat per la son. La gent li deia sovint que moriria de sobte, amb el cor ofegat pel pes de tant de greix. I ell sempre els donava la raó; però, què li importava la mort si passava la vida dormint?

La barberia, tot i que era menuda, tenia molta consideració entre el veïnat. Hi havia un espill i una butaca, a més dels instruments habituals dels barbers. El barber era un home d'estatura mitjana i pell descolorida, amb un cos de complexió forta, amb tendència a fer-se gros. Tenia els ulls una miqueta protuberants i els cabells llisos de color groguenc, a pesar que ell era bru. Anava

sempre vestit amb camisa i pantalons i duia posat un davantal, com els barbers de més prestigi.

Els dos romanien sempre en els seus negocis, mentre els treballadors del gran basar que hi havia al costat de la barberia anaven desfilant pel carreró, camí de casa, perquè ja era l'hora de tancar. L'últim que se n'anava era sempre el propietari, Salim Alwan. Tanca la botiga i, sempre vestit de manera elegant, amb el caftà i l'aljuba, s'encaminava al carruatge que l'esperava al cap del carrer. Pujava al vehicle amb parsimònia i quasi n'omplia el seient amb el seu cos, precedit d'uns considerables bigots circassians. El conductor tocava la campana amb el peu i la feia sonar amb força quan el carruatge, d'un sol cavall, arrancava cap al carrer de Gurija per dirigir-se, després, cap a Hilmija.

Les contrafinestres de les dues cases de veïns del fons del carrer estaven ja tancades per protegir-se contra la frescor de la nit i per les persianes es veien les ratlles de claror de les llanternes. El carrer Midaq s'hauria quedat completament en silenci, si no arriba a ser perquè al café de Kirxa s'encenien en aquells moments les bombetes de llum elèctrica, que rodejaven de seguida les mosques.

A aquella hora, el café començava a omplir-se de contertulians; era una sala quadrada, molt mal endreçada i amb les parets, que eren una ruïna, decorades amb arabescos. Només alguns divans dispersos ací i allà recordaven les antigues glòries...

A l'entrada del café hi havia un home que semblava estar sintonitzant una ràdio de segona mà que hi havia sobre un prestatge, en la paret. I també hi havia alguns parroquians que, asseguts als divans, fumaven i bevien te.

A prop de la porta, en un divan, seia un home d'una cinquantena d'anys, vestit amb una gel·laba però també amb una corbata com les que solien portar els amants de vestir-se a l'occidental. Duia sobre el nas unes ulleres que semblaven molt cares, xapades d'or. S'havia llevat les sandàlies i les tenia al costat dels peus descalçats. Seia tan quiet com una estàtua, tan silenciós com un cadàver. No

mirava ni a dreta ni a esquerra, com si visquera en el seu propi món, alié a tots i a tot.

Un home d'edat senil, tan vell que el pas del temps no li havia deixat sa ni un sol membre del cos, va entrar al café; l'acompanyava un xiquet que el portava agafat per la mà esquerra i el vell duia un rabell i un llibre sota el braç dret. L'ancià va saludar els presents i es va dirigir cap al divan que hi havia al centre de la sala, on va seure, ajudat pel xiquet, que es va posar al seu costat. El vell va deixar el llibre i l'instrument entre els dos i va mirar amb interès les cares dels presents, com si esperara veure quina reacció havia causat la seua arribada. Per fi, els seus ulls apagats i rogençs es fixaren, amb ansietat i desconfiança, en Sanqar, el jove cambrer del café. Però després d'haver esperat amb paciència durant una estona, va notar que el cambrer fingia ignorar-lo i va trencar el silenci amb una veu aspra, ronca:

—El café, Sanqar!

El cambrer li va dirigir una mirada ràpida, semblà dubtar uns segons i es va girar de cul, sense fer gens de cas. El vell va entendre molt bé el gest del cambrer perquè, en el fons, ja ho esperava. Però aleshores, com caiguda del cel, li arribà una ajuda perquè va entrar algú que havia sentit la comanda del vell i havia vist l'actuació del cambrer. L'home va ordenar al cambrer, amb veu poderosa:

—Xiquet! Porta café al poeta.

El poeta va dirigir una mirada d'agraïment a l'home que acabava d'entrar, i amb una veu molt trista, li va dir:

—Que Déu li ho pague, doctor Buxi.

El *doctor* el va saludar i va seure al seu costat. Aquell home vestit d'una forma incongruent, amb gel·laba, barret i socs de fusta, era dentista però havia après l'ofici en l'escola de la vida, sense haver estudiat mai medicina, ni res de res. El doctor Buxi havia començat la seua vida professional com a ajudant d'un dentista del barri de Jamalija i, mirant com treballava, va anar aprenent l'ofici. Tenia molt bona reputació entre la parròquia perquè els seus remeis

solien ser molt efectius, encara que ell considerava que el millor remei era sempre l'extracció. La seua forma de practicar la cirurgia dental s'havia guanyat fama, merescuda, de dolorosa; però això ho compensaven els preus: cobrava una piastra als clients pobres i dues als rics; als rics del carrer Midaq, per descomptat. Si, en el transcurs de l'operació, es produïa una hemorràgia considerable, cosa que passava sovint, ell ho atribuïa a la voluntat de Déu; i també es posava en mans de Déu quan una operació provocava danys més considerables. Però a Kirxa, el propietari del café, li havia posat un joc complet de dents d'or per només dues lliures. Per això li deien *doctor*, almenys al carrer Midaq i al veïnat, encara que, en realitat, era el primer doctor a qui havien doctorat els seus mateixos pacients.

Sanqar va servir el café al poeta, com li havia demanat el *doctor*. El vell s'acostà la tassa als llavis, va bufar per refredar-lo i, a continuació, se'l va beure a glopets, fins que se'l va acabar. En acabant, va deixar la tassa a un costat i només aleshores va evocar les males maneres del cambrer, el va mirar de reüll i va murmurar entre dents:

–Maleducat...

Va agafar el seu instrument i es posà a afinar-lo, com si no notara les mirades de reprovació que li dirigia Sanqar. Va tocar unes notes introductòries, les mateixes que els parroquians del café li havien sentit tocar cada dia des de feia vint anys o més encara. Balancejava el cos al ritme de la música; es va escurar la gola, va escopir i va dir:

–En nom de Déu... –I, a continuació, va cridar, amb veu rogallosa:– Començarem amb una pregària al Profeta. Un Profeta Àrab que va ser elegit entre els fills del poble d'Adnan. Abu Saada, el Zanatí, deia que...

El va interrompre el propietari del café, que va entrar en aquells moments i, de males maneres, li va dir:

–Calla! No digues ni una sola paraula més!

El vell va apartar els ulls apagats de l'instrument i els va clavar en els ulls endormiscats i tristos de Kirxa, el propietari del café; un home alt, prim i de pell molt bruna, que també el mirava. La cara del vell reflectia una tristor immensa, com si no es poguera creure l'ordre que li acabaven de donar. Va dubtar uns instants però va continuar, sense fer cas de Kirxa.

–Abu Saada, el Zanatí, deia que...

–Ens obligaràs a continuar escoltant les teues cançons? –li preguntà, exasperat, el propietari del café–. Això s'ha acabat! S'ha acabat! No t'ho vaig dir ja la setmana passada?

El poeta li va dirigir una mirada de desaprovació i li va dir, amb veu indignada:

–Em fa la impressió que te n'has passat amb l'haixix i que vols descarregar sobre mi la teua frustració...

–Sé molt bé què dic –va replicar l'altre, encara més enfadat– i què vull, imbècil. Creus que t'he de deixar actuar en el meu café, després d'haver-me insultat com ho has fet, amb la teua llengua bruta?

El vell poeta va endolcir una miqueta el to de la veu, amb la intenció de calmar la fúria de Kirxa i li va dir:

–També és el meu café... No he recitat ací els meus poemes durant més de vint anys?

El propietari del café va seure al lloc habitual, al costat de la caixa, i li va respondre:

–Sabem ja de memòria les teues històries i no necessitem sentir-ne més. La parròquia ja no vol sentir poetes; ara em demanen una ràdio i per això estic instal·lant-ne una... De manera que val més que te'n vages i ens deixes en pau. I que Déu t'empare.

La cara del vell es va enfosquir perquè el café de Kirxa era l'últim lloc que li quedava per a poder guanyar-se la vida, com havia fet al llarg dels últims anys. La vespra, també l'havien tirat del café del Castell. Vell com era, què hauria de fer si es quedava sense mitjans per a guanyar-se la vida? De què li serviria ensenyar

al seu pobre fill l'ofici, si ara ja no li permetien tocar en cap lloc? Quin futur els esperava, tant a ell com al seu fill? La desesperació el consumia i es va posar encara pitjor en veure la cara de determinació de Kirxa, que no semblava disposat a canviar d'opinió. Per això li va suplicar:

—A poc a poc, senyor Kirxa, a poc a poc, que els poetes encara tenim un crèdit entre la gent que no desapareixerà fàcilment. La ràdio mai no ens podrà substituir.

—Això ho dius tu —va respondre, ferm i decidit, el propietari del café—, però els meus parroquians no pensen igual i no consentiré que m'arruïnes el negoci. Tot ha canviat!

—¿No és cert —insistia el vell poeta, desesperat— que la gent ha escoltat les nostres històries sense avorrir-se des del temps del Profeta, que Déu tinga en la glòria?

—T'he dit que tot ha canviat! —replicà Kirxa, que acompanyà les seues paraules amb un colp de puny sobre el mostrador.

En aquell moment, l'home que semblava una estàtua, el de les ulleres d'or i la corbata, es va moure per primera vegada. Va dirigir la mirada cap al sostre del café i va sospirar tan profundament que els seus amics esperaven que, amb l'alé, eixiren del seu cos fragments d'entranyes. Després va dir, com en somnis:

—Sí, tot ha canviat... Sí Senyora, tot ha canviat. Tot ha canviat, llevat del meu cor, que encara estima els descendents de la casa d'Amir.

Va abaixar el cap a poc a poc, mentre el movia cap a la dreta i cap a l'esquerra, amb un moviment rítmic que va anar alentint fins que tornà a la mateixa posició d'abans i tornà a quedar-se immòbil i silenciós. Cap dels presents, que ja estaven acostumats a aquelles peculiaritats, no li va fer cas, llevat del vell poeta, que el va mirar i li va preguntar, buscant la seua complicitat:

—I això li agrada, xec Darvix?

Però l'altre semblava estar en un altre món i no li va contestar. Just en aquell moment, hi va arribar una altra persona que va ser

rebuda amb mirades d'admiració i respecte i a qui, en saludar, tots contestaren amb entusiasme.

Raduan Hussainí era un home amb un aspecte impressionant, alt i ben constituït, que cobria la seua ampla esquena amb una capa negra i tenia una cara gran, blanca amb taques roges, ornada amb una barba roja. El seu front resplendia amb la claror de la intel·ligència i tota la seua cara reflectia felicitat, tolerància i una fe molt profunda. Caminava a poc a poc, amb el cap lleugerament inclinat sobre el pit, i el somriure que lluia sempre als llavis feia entendre l'amor que sentia per les persones i per la vida.

Va seure en un divan que hi havia a prop del poeta i, de seguida, el vell es va posar a queixar-se. Raduan Hussainí el va escoltar amb complaença, encara que ja coneixia massa bé la història. De fet, havia intentat més d'una vegada persuadir Kirxa, el propietari del café, que no es desfera del vell recitador, però els seus suggeriments no havien tingut gens d'èxit. Quan l'ancià va acabar de queixar-se, Hussainí va tractar de consolar-lo i li va prometre que l'ajudaria a trobar algun treball per al fill. Després, li va deixar caure una generosa quantitat de monedes en la mà i li va dir, a cau d'orella:

–Tots som fills d'Adam. Si et persegueix la desgràcia, busca l'ajuda del teu germà... És Déu qui ens proporciona l'aliment i a Déu hem de tornar tot allò que rebem.

Mentre pronunciava aquelles paraules, la cara de l'home va resplendir encara més, com sol passar als homes nobles quan fan el bé, que es tornen més feliços i més bells cada vegada que ajuden els altres. Sempre havia procurat que el dia no s'acabara sense haver fet el bé almenys una vegada, sense practicar la caritat o sense rebre a sa casa algun desgraciat o algun infeliç. Per la seua prodigalitat a l'hora de fer el bé, els qui no el coneixien haurien pogut imaginar que era un home ric però, en realitat, només posseïa la casa del fons del carrer Midaq, a mà dreta, i unes poques fanecades de terra a Marj. Les persones que vivien en l'edifici –Kirxa al tercer pis i l'oncle Kamil i Abbas, el barber, al primer– tenien un llogater

tolerant i comprensiu que, per exemple, havia passat per alt el decret militar que li hauria permès augmentar el lloguer de les cases, perquè coneixia la penúria econòmica en què vivien els llogats del primer pis. Era, sens dubte, sempre i en qualsevol circumstància, un home caritatiu i misericordiós.

La seua vida, particularment les primeres etapes, havia estat plena de desgràcies i de dolor. L'època que va passar estudiant a la universitat d'al-Azhar va acabar en fracàs; després d'haver passat una part considerable de la seua vida entre aquelles parets, no havia estat capaç d'obtenir una llicenciatura. A més, havia conegut el dolor de perdre tots els seus fills i, ara, ja no en tenia cap, a pesar que n'havia portat uns quants al món. Va sentir tan profundament l'amargor d'aquelles desgràcies que el seu cor quasi va rebentar de desesperació i, durant molt de temps, va romandre tancat en ell mateix.

La fe l'havia rescatat de les tenebres de la desgràcia i l'havia portat a la llum de l'amor, on el seu cor va deixar de sofrir i d'estar trist. Ara vivia ple d'amor per tot, vessava bondat i mostrava una paciència infinita. Passava lleuger sobre les penes del món, amb el cor sempre dirigit al cel i ple d'un amor universal.

Segons que els anys anaven submergint-lo en la tragèdia, anaven creixent la seua paciència i el seu amor per tot. Un dia el van veure mentre soterrava un dels seus fills; la cara li resplendia de joia mentre recitava un versos de l'Alcorà davant la tomba. La gent intentava consolar-lo però ell, mirant el cel, només somreia i deia:

—Ell ens els dóna i Ell se'ls emporta; tot passa segons la Seua voluntat i tot Li pertany. Sentir pena seria una blasfèmia.

D'aquella manera era ell qui consolava els altres. Per això, el doctor Buxi va dir una vegada:

—Si esteu malalts, parleu amb el senyor Hussainí i us curareu. Si esteu desesperats, busqueu la vostra esperança en la llum de la seua innocència. Si teniu alguna pena, escolteu-lo i recupereu l'alegria...

La seua cara era realment l'espill de la seua ànima i reflectia la bellesa de la gràcia; per això, la seua sola presència havia tranquil·litzat el vell poeta i havia proporcionat consol a la seua ànima. L'home es va incorporar i el xiquet, amb el rabell i el llibre en les mans, el va seguir. L'ancià va estrényer amb força la mà de Raduan Hussainí i va dir adéu a tots els altres parroquians, llevat del propietari, Kirxa, a qui va ignorar. Va mirar amb menyspreu la ràdio que l'home estava acabant de sintonitzar, va agafar la mà del xiquet i eixiren junts del café per a perdre's en la foscor de la nit.

En aquells moments, el xeic Darvix tornà a la vida, va mirar en la direcció per on se n'havien anat el poeta i el seu fill i va murmurar:

—El poeta se n'ha anat i ha vingut la ràdio. És el destí que Déu ha escrit per a les seues criatures. Fa ja molt de temps que ens ho ensenya la història, que en anglés es diu *history* i es lletreja h-i-s-t-o-r-y...

Encara no havia acabat de lletrejar la paraula, que entraren al café Kamil i Abbas, que acabaven de tancar els seus establiments. Abbas hi entrà primer, amb la cara rentada i acabat de pentinar; l'oncle Kamil hi arribà després, balancejant-se com un palanquí, arrossegant els peus i caminant molt lentament, com si meditara cada pas. Saludaren els parroquians, van seure i demanaren te. Immediatament es posaren a parlar perquè eren incapaços d'estar callats un segon.

—Escolteu-me tots —va dir Abbas—: el meu amic, l'oncle Kamil, s'ha queixat que morirà d'un moment a l'altre i que no té ni per a pagar-se la mortalla...

Un del clients va comentar, sarcàstic:

—Això li ho arreglarà la comunitat musulmana...

Alguns altres parroquians comentaren que, amb els diners que havia guanyat venent dolços i pastissos, l'oncle Kamil hauria pogut comprar la mortalla a una nació sencera. El doctor Buxi intervingué aleshores.

–Encara estàs preocupat per la teua mort? –li preguntà–. Per l'amor de Déu, home, si tu encara ens soterraràs a tots amb les teues mans!

–Sospesa les teues paraules –el va advertir l'oncle Kamil amb la seua veu aguda, de xiquet innocent–, amic meu, i tingues present, en nom de Déu, que sóc un home pobre.

–M'han afectat molt les paraules de l'oncle Kamil –va continuar Abbas–. Al cap i a la fi, els seus dolços ens han proporcionat molts moments de plaer i això no li ho podem negar. Per això vaig decidir comprar-li una mortalla i conservar-la en un lloc segur fins que li arribe l'hora. Era un secret –va continuar, dirigint-se a l'oncle Kamil– que havia conservat fins ara, però ja veus que, avui, el faig públic davant de tots, que són testimonis de la meua promesa.

Els parroquians del café es divertien bona cosa amb la broma, però procuraven mantenir-se seriosos perquè volien que l'oncle Kamil, ben conegut per la seua credulitat, pensara que era veritat. Tots lloaren la generositat d'Abbas i comentaren que no podia fer una altra cosa, ja que es tractava d'una persona a qui estimava perquè eren veïns de tota la vida i amb qui convivía com si foren de la mateixa sang. Fins i tot Raduan Hussainí va somriure, complagut, i l'oncle Kamil, dirigint-se al seu amic, li va preguntar, amb tota la innocència del món:

–Això és veritat, Abbas?

–No ho dubte ni un segon, oncle Kamil –va intervenir el doctor Buxi–. Jo ja ho sabia, perquè m'ho va dir, i he vist amb els meus ulls la mortalla. És una mortalla de molta qualitat; ja m'agradaria a mi tenir-ne una igual...

El xeic Darvix va reviscolar per tercera vegada i va dir:

–Quina sort! Les mortalles són els vestits de l'altra vida. Gaudeix-la, Kamil, abans que ella gaudezca de tu. Seràs un aliment deliciós per als cucs, que es menjaran la teua carn com si fóra un dolç i s'engreixaran tant que semblaran granotes, que en anglés es diuen *frogs* i es lletregen f-r-o-g-s.

L'oncle Kamil ja s'ho havia cregut del tot i va preguntar a Abbas com era la mortalla, de quin color i de quina talla. Després, va beneir moltes voltes el seu amic, va somriure satisfet i va donar gràcies a Déu. I just en aquell moment un jove va entrar al café i va saludar els presents.

—Bona nit —va dir, amb veu poderosa.

Només havia passat a saludar i se n'anava a casa de Raduan Hussainí. Hussain Kirxa era el fill del propietari del café; tenia uns vint anys i era molt bru de pell, com son pare, però tenia una constitució més robusta i les faccions delicades posaven de manifest la seua joventut, la seua força i la seua vitalitat. Portava una camisa blava, de llana, uns pantalons de color caqui, un barret i unes bones botes. El seu aspecte i la seua cara de satisfacció palesaven la prosperitat de què gaudien tots els que treballaven per a l'exèrcit britànic. A aquella hora, solia tornar del campament i molts parroquians del café el miraven amb enveja o amb admiració. El seu amic Abbas el va convidar a seure, però ell li va donar les gràcies i se'n va anar.

La foscor embolcallava ara tot el carreró i l'única llum provenia de les bombetes elèctriques del café, que dibuixaven sobre l'empedrat del carrer un rectangle de llum que arribava a la paret d'enfront. Les esclatxes de claror que es veien a través de les persianes havien anat apagant-se també, l'una darrere de l'altra i, al café, els parroquians jugaven al dominó o a les cartes, llevat del xec Darvix, que continuava immers en el seu sopor habitual, i l'oncle Kamil, que s'havia adormit i somiava la seua mortalla. Sanqar, el cambrer, era l'únic que no parava: servia consumicions i tornava, amb els diners, a la caixa. Kirxa, el propietari del café, seguia els seus moviments amb els ulls inflats i rogens, mentre l'haixix que havia fumat corria pel seu interior i li proporcionava una deliciosa sensació de benestar. S'havia fet tard i Raduan Hussainí va eixir del café per a tornar a casa. El doctor Buxi també se'n va anar aviat, cap al seu piset de la

primera planta de l'edifici del fons del carreró. Després, se'n van anar també Abbas i l'oncle Kamil.

A poc a poc, anaven quedant-se buits tots els divans, fins que, a mitjanit, només quedaven tres persones al café: Kirxa, el jove cambrer Sanqar i el xeic Darvix. Aleshores hi va arribar un altre grup d'homes, amics de Kirxa, i tots pujaren junts a una caseta de fusta que hi havia a la terrassa de Raduan Hussainí, on van seure al voltant d'una estufa encesa. Allà, com cada nit, farien tertúlia fins a l'alba, quan la llum del dia els permetera distingir clarament entre un fil blanc i un fil negre.

Sanqar, el cambrer, s'acostà al xeic Darvix i, amb educació, li va recordar que ja era mitjanit. L'ancià es va despertar en sentir la veu, es va llevar les ulleres amb parsimònia i les va netejar amb la punta de la gel·laba; després se les tornà a posar, va estrényer el nuc de la corbata, es va incorporar i es va calçar els peus amb els socs de fusta. Va eixir del café sense dir res i va trencar el silenci de la nit amb els colps rítmics dels socs contra l'empedrat del carrer. Allà fora tot era fosc i silenci i els carrers estaven deserts. L'home va deixar que els seus peus el portaren a qualsevol lloc, perquè no tenia ni casa ni destí, i es va perdre caminant en la fosca.

Quan era jove, el xeic Darvix havia fet de professor en una escola religiosa on impartia classes d'anglès. Era famós per la seua diligència i les seues ganes de treballar i també era afortunat perquè era el cap d'una família feliç i pròspera. Però quan les escoles religioses van ser assimilades pel Ministeri d'Educació li va passar igual com als altres companys que, com ell, no tenien cap titulació. Li donaren una plaça de conserge al Ministeri d'Assumptes Religiosos i l'abaixaren del sisé al vuité grau de l'escalafó, amb la corresponent retallada de sou. Com és natural, es va sentir molt indignat per aquella injustícia i va començar una rebel·lió personal.

De vegades, mostrava obertament el seu disgust i, en altres ocasions, tractava de dissimular perquè aquella actitud el fatigava. Ho havia intentat de mil maneres, enviant instàncies, apel·lant als seus superiors i esgrimint la seua pobresa i el malestar de la seua família. Tot va ser inútil. Finalment, amb els nervis destrossats, va caure en la desesperació; el seu cas s'havia fet famós en el ministeri i tots el consideraven un rebel que passava la vida queixant-se, un tossut extremadament susceptible i un home amb el geni molt curt. No hi havia dia que no s'implicara en alguna discussió o en algun enfrontament amb els companys o els superiors.

Era ben conegut pel seu orgull i la seua manera d'actuar, sempre desafiadora. Quan es produïa una disputa entre ell i qualsevol altra persona, cosa que passava sovint, acabava dirigint-se en anglés al seu adversari i si li deien que no era correcte parlar una llengua estrangera sense cap necessitat, ell els replicava, amb menyspreu:

—Val més que aprengues alguna cosa, abans de posar-te a discutir amb mi!

De tant en tant, els seus superiors rebien informes sobre el seu comportament, però sempre l'havien mirat amb simpatia i ho justificaven tot perquè, a pesar del seu temperament, era bona persona; de manera que mai no va sofrir un càstig important, llevat d'algunes admonicions i algunes pèrdues de salari, d'un o dos dies. Però el pas del temps anava augmentant-hi el disgust i la rebel·lia. Un dia, va decidir escriure en anglés tota la correspondència oficial. Ho va justificar explicant que ell era un artista i no tenia res a veure amb els altres conserges.

Des d'aleshores va abandonar tant el seu treball que el seu superior immediat va decidir tractar-lo d'una forma severa i ferma. Però el destí va ser més ràpid que ell perquè el conserge exigia parlar personalment amb el director general. El professor Darvix, com li deien encara aleshores, va entrar al despatx del director amb un posat molt respectuós, el va saludar donant-li la mà com fan els homes, i li va parlar amb confiança i seguretat.

–Déu ha escollit el seu home, senyor...

El director general li va preguntar què volia dir i Darvix, respectuosament i sense perdre la dignitat, li va dir:

–Sóc un missatger de Déu i he vingut a encarregar-li una missió...

Així va acabar la seua carrera al ministeri i les seues relacions amb els amics i coneguts que havia tingut fins aquell moment. Va abandonar la família, els amics i les activitats i es va posar a viure com Déu li fera entendre. D'aquella època, només en va conservar les ulleres xapades d'or. Havia començat una vida nova sense amics, sense diners i sense casa. Una vida nova que va posar de manifest com en aquest món ple d'amargor, una persona podia viure perfectament sense casa, ni diners ni amics, lliure de compromisos i de sofriments i sense passar grans necessitats. Ni va passar mai fam, ni li va faltar mai una miqueta de roba, ni va saber mai què era viure en la misèria.

Vivia en pau, en un estat de beatitud que li donava una felicitat que mai no havia conegut abans. S'havia quedat sense casa, però ara el món sencer era la seua llar. Encara que havia perdut el jornal, com tot, s'havia acostumat a viure sense diners i no en necessitava. Havia perdut la família i els amics, però era amic de tots els qui el coneixien. Si una gel·laba se li feia malbé, algú li'n regalava una de nova; si la corbata se li esfilagarsava, algú li'n proporcionava una altra. La gent li donava la benvinguda allà on anava i fins i tot Kirxa, a pesar del seu estat de sopor habitual, l'hauria trobat a faltar si haguera passat un dia sense aparéixer pel café. Encara que hi havia gent que ho creia, la veritat és que no podia fer miracles ni preveure el futur; només passava dies sense dir res o es posava a parlar de sobte, sense que li importara què pensaven els altres i, de vegades, sense saber què deia.

Tots l'estimaven i el tenien en una alta consideració i tots saludaven la seua presència com un bon senyal i deien que era un sant, un home que rebia les revelacions de Déu en dues llengües: àrab i anglés.